

เวชศาสตร์ครอบครัวและชุมชน

Family Medicine and Community Medicine

รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงสรณา แก้วพิฑุลย์

สรณูา แก้วพิฑุลย์, 2559

เวชศาศตร์ครอบคร้วและซุมชน

พิมพ์คร้งที่ 2, 2561, 240 หน้า.

ISBN: 978-974-533-715-2

จัดพิมพ์โดย สำนักวิชาแพทยศาศตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสรณาริ

พิมพ์คร้งที่ 2

ปีที่พิมพ์ 2561

ออกแบบปก

ปกนอก ณีฐฐวุฒิ แก้วพิฑุลย์

ปกใน จิตรลดา ส่งกรณีย์

พิมพ์ที่ บริษัท สมบูรณ์การพิมพ์ จำกัด 254/1 ซอยมิตรภาพ 4 ถนนมิตรภาพ

ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

จำนวน 1,000 เล่ม

สงวนสิทธิ์โดย สำนักวิชาแพทยศาศตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสรณาริ

ราคา 261 บาท

ติดต่อ 091 8357710

เวชศาสตร์ครอบครัวเป็นวิชาพื้นฐานทางการแพทย์ ที่จะทำให้เข้าใจภาพรวมในการดูแลผู้ป่วยอย่างเป็นองค์รวม อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาทางคลินิกอย่างครบถ้วน สามารถเรียนรู้ธรรมชาติ พัฒนาการของโรคและความเจ็บป่วยได้อย่างต่อเนื่อง สามารถบูรณาการความรู้ ทักษะ และเจตคติที่เหมาะสม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญของแพทย์ในการรักษา บำบัดฟื้นฟูสุขภาพ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานะสุขภาพส่วนบุคคล ครอบครัว ชุมชนได้อย่างต่อเนื่องครบวงจร

ตำราเล่มนี้ ได้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบูรณาการเนื้อหาทางเวชศาสตร์ครอบครัว ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการประกอบวิชาชีพ และประสบการณ์ของผู้เขียนทั้งด้านประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยและประสบการณ์ด้านการศึกษาวิจัยในชุมชนมาไว้ด้วยกัน

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าตำราเวชศาสตร์ครอบครัวและชุมชนเล่มนี้ จะสามารถเป็นแนวทางสำหรับผู้อ่านในการศึกษาความรู้ด้านเวชศาสตร์ครอบครัวได้เป็นอย่างดี หากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้เขียนขออภัยมา ณ ที่นี้

เลขทะเบียน M 0152640
รับลงทะเบียน 19 ก.ค. 2561
เลขเรียกหนังสือ 616
43257
2561

จ1

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ค
สารบัญภาพ	จ
ประกาศคุณูปการ	ข
ตอนที่ 1 หลักการด้านเวชศาสตร์ครอบครัว	1
บทที่ 1 หลักการด้านเวชศาสตร์ครอบครัว	3
บทที่ 2 การสร้างสัมพันธ์ภาพและการสื่อสารพื้นฐาน	21
บทที่ 3 เครื่องมือในการดูแลครอบครัว	41
ตอนที่ 2 การดูแลแต่ละช่วงวัยตามหลักการเวชศาสตร์ครอบครัว	83
บทที่ 4 การดูแลครอบครัวที่มีบุคคลในวัยเด็กและวัยทารก	85
บทที่ 5 การดูแลครอบครัวที่มีบุคคลในวัยรุ่น	107
บทที่ 6 การดูแลครอบครัวที่มีบุคคลวัยผู้ใหญ่และวัยกลางคน	129
บทที่ 7 การดูแลครอบครัวที่มีบุคคลวัยชรา	155
บทที่ 8 การดูแลครอบครัวที่ต้องดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง	167
บทที่ 9 การดูแลครอบครัวที่ต้องดูแลผู้ป่วยระยะใกล้เสียชีวิต	187
ตอนที่ 3 หลักการทางพฤติกรรมสุขภาพ	
บทที่ 10 หลักการพัฒนาโปรแกรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ	209
ประวัติผู้นิพนธ์	237

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1.1	The tree of medicine	10
ภาพที่ 1.2	การดูแลผู้ป่วยและครอบครัวอย่างครอบคลุม	15
ภาพที่ 2.1	ลักษณะการนั่งการใส่ใจ (Attending) มีท่าทีพร้อมช่วยเหลือ	27
ภาพที่ 2.2	Counseling protocol	32
ภาพที่ 3.1	ความเจ็บป่วยซึ่งเป็นมุมมองของผู้ป่วย	51
ภาพที่ 3.2	โรคในมุมมองของแพทย์	51
ภาพที่ 3.3	การดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวม	55
ภาพที่ 3.4	แสดงระยะต่างๆ ของวงจรครอบครัว	57
ภาพที่ 3.5	แสดงสัญลักษณ์การเขียนแผนภูมิครอบครัว	64
ภาพที่ 3.6	ตัวอย่าง Genogram ที่สมบูรณ์ตามหลักการ	66
ภาพที่ 3.7	วงจรการทำงานสร้างเสริมสุขภาพ	72
ภาพที่ 3.8	ผังครอบครัวตามกาลเวลา	73
ภาพที่ 3.9	สิ่งเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ของระบบครอบครัว	76
ภาพที่ 4.1	แสดงระยะต่างๆ ของแต่ละช่วงวัยตามทฤษฎี Psychosocial	91
ภาพที่ 4.2	ทฤษฎี Psycho sexual stage of development	95
ภาพที่ 4.3	ทฤษฎี Piaget's Stages of Cognitive development	97
ภาพที่ 4.4	ทฤษฎี Piaget's Stages of Cognitive development	97
ภาพที่ 5.1	การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายในวัยรุ่น	113
ภาพที่ 5.2	Ovarian hormones	119
ภาพที่ 5.3	ทฤษฎีพัฒนาการ Kohlberg's Level of Morality	121
ภาพที่ 6.1	The personality structure	137
ภาพที่ 6.2	The mental iceberg	138
ภาพที่ 6.3	Maslow's Hierarchy of Needs	140
ภาพที่ 6.4	Stress diathesis model	142
ภาพที่ 6.5	กระบวนการกลบตนเองของร่างกายเมื่อเกิดความเครียด	144

สารบัญภาพ

ภาพที่ 7.1	Biopsychosocial influences on successful aging	หน้า 164
ภาพที่ 8.1	โรคเรื้อรังในผู้สูงอายุที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ	174
ภาพที่ 8.2	แผนภาพต้นแบบการดูแลโรคเรื้อรัง	178
ภาพที่ 9.1	ปฏิกิริยามือปราบขาวการสูญเสีย	197
ภาพที่ 9.2	five stages of grief	198
ภาพที่ 10.1	Ottawa charter	214
ภาพที่ 10.2	Health belief model	220
ภาพที่ 10.3	Bandura's Theory of Reciprocal Causation	221
ภาพที่ 10.4	การรับรู้ความสามารถของตนเองกับความคาดหวัง	223
ภาพที่ 10.5	Stage of change	226
ภาพที่ 10.6	Trans Theoretical Model	228
ภาพที่ 10.7	การจัดกิจกรรมในระบะต่างๆ ของ Trans Theoretical Model	229